

LEOPOLD III, koning der Belgen van 1934 tot '51 (Brussel 3 november 1901).

Verwierf voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog door zijn persoonlijk gedrag en zijn beleidsopvattingen een niet-geringe populariteit in Vlaanderen. Zijn huwelijk met de Zweedse prinses Astrid, zijn toenadering tot Nederland en de Scandinavische landen, de beslissing zijn kinderen ook Nederlands te laten leren, zijn autoritaire visie op het in diskrediet geraakte parlementaire regime met de snel op elkaar volgende kabinetscrisissen, zijn neutraliteitspolitiek die België zich deed distantieëren van Frankrijk, zijn weigering om in mei 1940 in een verloren veldtocht nog verder soldaten te doen sneuvelen en burgerlevens op te offeren, zijn besluit om in het bezette land te blijven, liever dan de regering naar Frankrijk te volgen: het kreeg ruime instemming in de Vlaamse opinie. Zijn tweede huwelijk, in krijgsgevangenschap op het kasteel te Laken, met Liliane Baels, de dochter van een gewezen Westvlaamse provinciegouverneur, deed in die opinie geen afbreuk aan de achting voor hem. Leopold had een open kijk op de culturele tweeledigheid van België en begreep de oorzaken en de motieven van de V.B. In zijn politiek testament van 25 januari 1944 besteedde hij een afzonderlijke passus aan de Vlaams-Waalse betrekkingen. Hij had het daarin over „de langdurige periode van ontegensprekelijke ongelijkheid en onrechtvaardigheid” die de Vlamingen hadden moeten doormaken. Ook hekelde hij „het onbegrip van het parlement en de traagheid van de regeringen om de gerechtvaardigde verzuchtingen (van de Vlamingen) te bevredigen”. Na aangedrongen te hebben op een verzoening van Vlamingen en Walen sprak Leopold in dit testament de wens uit, dat het Brusselse gemeentebestuur een voldoende klare blik zou hebben om van de hoofdstad „eindelijk” een bindteken te maken en „het centrum van een tweeledige culturele uitstraling”. De grote achting van de meeste Vlamingen voor de koning (belichaamd in het zg. leopoldisme) kwam op een

Leopold III op het halfeeuwfeest van de Academie te Gent in 1936.

spectaculaire manier tot uiting tijdens de onvrijwillige, na-oorlogse afwezigheid van de vorst: bij de volksraadpleging van 12 maart 1950 stemden bijna tweeënzeventig procent van de Vlaamse kiezers voor de terugkeer van de koning. (Z. Koningskwestie.)

Na zijn troonafstand verdween Leopold spoedig uit de openbare belangstelling. Ook bij de Vlamingen nam men een geleidelijke afkoeling van de sympathie waar, misschien ten gevolge van anti-Vlaamse privé-verklaringen van de zoon van Leopold, prins Alexander, maar zeker ook wegens het kennelijk ontbreken van blijken van verdere belangstelling van de koning voor het socio-culturele leven in Vlaanderen. Het gesloten, aristocratische milieu waarin de koning zich zelf voortaan van de Belgische realiteit afschermdde, was door-en-door Franstalig; het had geen voeling met de Vlaamse gemeenschap die in haar snelle economische opbloei en in haar strijd om autonomie in de staat op haar beurt spoedig de eertijds geliefde koning ging vergeten.

LITERATUUR: F. Polderman, *Léopold III et le destin de la Belgique* (1943); - G. Dumont, *Léopold III, roi des Belges* (1944); - *L'attitude de Léopold III de 1936 à la libération* (1949); - E. Ramón Arango, *Leopold III and the Belgian Royal question* (1961); - R. Capelle, *Dix-huit ans auprès du roi Léopold* (1970).

MANU RUYS